

Департамент атестації кадрів
вищої кваліфікації та ліцензування
МОН України

22 травня 2018 р.

Шановні колеги!

16 травня на Гуманітарному факультеті Українського Католицького Університету відбулося обговорення проекту наказу МОН України «Про затвердження змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 17.10.2012 № 1112» («Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук»). У результаті дискусії, на підставі пропозицій та зауважень доктора історичних наук Вадима Ададунова, кандидата історичних наук Тетяни Гошко, доктора історичних наук Ярослава Грицака, доктора історичних наук Мар'яни Долинської, доктора історичних наук Олександра Зайцева, кандидата історичних наук Володимира Склокіна, доктора історичних наук Ігоря Скочилися, кандидата історичних наук Богдана Чуми та кандидата історичних наук Андрія Ясіновського вироблено спільну позицію, яку підтримали всі учасники.

Ми підтримуємо ідею вдосконалення вимог до опублікування результатів дисертацій, проте вважаємо, що проект недостатньо враховує специфіку гуманітарних наук. Передбачений ним рівень вимог до публікацій з докторських та кандидатських дисертацій ставить занадто високий бар'єр для захисту дисертацій у гуманітарній царині.

Головні зауваження до проекту такі.

1. В Україні сьогодні немає гуманітарних видань, які належать до категорії «А» ПНФВУ, тобто таких, що входять до наукометричних баз Scopus та/або Web of Science Core Collection. Отже всі три публікації, передбачені підпунктом 4 пункту 2.1, доведеться публікувати в іноземних фахових виданнях, включених до згаданих наукометричних баз. Однак, реальність сьогодні така, що значна частина тематики, пріоритетної для українських гуманітаріїв і важливої для українського суспільства, не належить до пріоритетів згаданих видань. Ще менш реальною виглядає публікація у Scopus для аспіранта-гуманітарія.

СВІДЧИТИ. СЛУЖИТИ. СПІЛКУВАТИСЯ.

2. Схоже, що автори проекту, закликаючи впроваджувати західні стандарти, насправді слабо знають і розуміють логіку публікації результатів дисертацій на ступінь PhD на Заході. Лише у виняткових випадках аспіранти-гуманітарії публікують статті у журналах зі списку Scopus. Загальна практика є така, що молоді автори друкуються в таких журналах після, а не до захисту – і для цього вони спеціально йдуть на т. зв. postdoctoral fellowships, щоб переробити розділи своїх дисертацій у статті й опублікувати їх. Багато провідних західних університетів приймають PhD дисертації до захисту, взагалі не вимагаючи жодних попередніх публікацій.
3. Згідно з проектом, за монографію, опубліковану навіть у найсоліднішому українському видавництві, дисертант отримує лише 6 балів – менше, ніж за статтю у будь-яких виданнях, що входять до Scopus та/або Web of Science Core Collection. Тимчасом монографія для гуманітарія значно важливіша, ніж навіть дуже добра стаття, і її обсяг має бути значно більшим, ніж 6 авторських аркушів. Тому в цій галузі лише у виняткових випадках можна допускати до захисту дисертації у вигляді наукової доповіді за сукупністю статей.
4. Проект не передбачає жодного балу за публікацію збірника документів або інших джерел, що є важливим аспектом професійної діяльності гуманітарія, зокрема історика.

Виходячи з цього, ми пропонуємо наступне.

1. До того часу, поки в Україні бодай кілька гуманітарних журналів не ввійдуть до бази Scopus, передбачити для докторських дисертацій з гуманітарних наук одну іноземну публікацію у виданні, що входить до Scopus та/або Web of Science Core Collection, і ще одну у виданні, що входить до інших міжнародних наукометричних баз. При цьому зберегти можливість заміни однієї публікації в іноземному виданні розділом у монографії (або статтею у збірнику) у видавництві категорій А, В або С за класифікацією SENSE.
2. Для дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії / кандидата наук скасувати вимогу опублікування статті у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та/або Web of Science Core Collection.
3. Збільшити питому вагу монографії, опублікованої в українському видавництві, до 20 балів, при тому, що її обсяг для докторських дисертацій з гуманітаристики має бути не меншим, ніж 15 авторських аркушів.
4. Передбачити нарахування балів (наприклад, 5) за публікацію збірника документів або інших джерел з науковими коментарями.
5. Погоджуючись із пунктом 1 Додатку 1, пункти 2 і 3 пропонуємо викласти в такій редакції:

«2. Статті у інших наукових фахових виданнях

2.1 стаття у виданні категорії «А» ПНФВУ	8
2.2 стаття у виданні категорії «Б» ПНФВУ	5
2.3 стаття у виданні категорії «В» ПНФВУ	3
2.4 стаття в іноземному фаховому виданні, що входить до інших наукометричних баз, крім Scopus та/або Web of Science Core Collection	5
2.5 стаття в іноземному фаховому виданні, що не входить до наукометричних баз	3

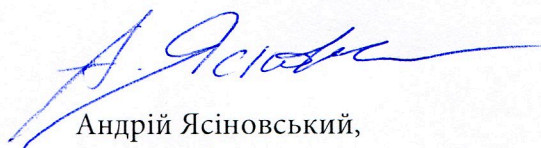
3. Монографії та розділи в монографіях	
3.1 Монографія у видавництвах категорій А, В за класифікацією SENSE (див. примітку б) нижче)	30
3.2 Монографія у видавництвах категорії С за класифікацією SENSE	22
3.3 Монографія у видавництвах України	20
3.4 Розділ монографії у видавництвах категорій А, В за класифікацією SENSE	12
3.5 Розділ монографії у видавництвах категорії С за класифікацією SENSE	8
3.6 Розділ монографії у видавництвах України або країн ОЕСР	5
3.7 Збірник документів або інших джерел з науковими коментарями	5»

Також ми підтримуємо пропозиції, висловлені в громадському обговоренні, включити в перелік таких, що зараховуються для дисертації, статті у збірниках наукових праць, виданих науковими установами чи вищими навчальними закладами, особливо закордонними, і статті у матеріалах конференцій (не менше 0,5 авт. арк.), проведених науковими установами чи вищими навчальними закладами, особливо закордонними.

Ми вважаємо, що перш ніж ставити нереальні на сьогоднішній день вимоги до публікацій, Міністерство мало б спонукати окремі журнали і навіть підтримати їх, щоб вони рухалися у напрямку до Scopus – але для цього треба переформатувати вимоги, які ставляться до наших «фахових видань»: вони не те що завищені чи занижені, а здебільшого зовсім не стосуються академічних стандартів. Нам також видається доцільним скасувати оплату за публікацію статей у фахових виданнях України, натомість підвищити вимоги до їхньої якості.

У разі затвердження нових вимог до захисту дисертацій, вважаємо справедливим дозволити дисертантам, які вступили в аспірантуру і докторантуру до опублікування наказу МОН, захищатися згідно з чинними нині вимогами.

Від імені й за дорученням викладачів Гуманітарного факультету УКУ,
з повагою,

Андрій Ясіновський,
кандидат історичних наук,
декан ГФ Українського католицького університету